

Parlamentul
Republicii Moldova

Scy-07 nr. 280
15 aprilie 2022

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

A V I Z

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea
Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii
(nr. 80 din 16.03.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, în temeiul prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 alin. (1) din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul de lege face parte din categoria legilor organice și domeniul dat ține de competența Parlamentului, conform prevederilor art. 72 din Constituție.

3. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare modificarea art. 41 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în contextul prognozelor demografice nefavorabile pentru populația Republicii Moldova.

4. Potrivit Notei informative, proiectul de lege are drept scop, încurajarea și susținerea pe orice cale, nașterea și creșterea a trei și mai mulți copii în rândul populației fertile. Conform prognozei demografice (2015-2035), furnizate de Biroul Național Statistic, scăderea anuală a populației constituie circa 1,1-2%. Efectivul numeric al nașterilor este foarte mic și nu poate recupera declinul populației, acest fenomen fiind determinat atât de fertilitatea scăzută, cât și de scăderea numărului populației feminine de vârstă fertilă (15-49 de ani). În aceste condiții, către anul 2035 efectivul populației se va micșora cu până la 28,4%.

5. Autorii susțin că, adoptarea acestor modificări este necesară în contextul prognozelor demografice nefavorabile pentru populația Republicii Moldova, fiind imperativ necesar ca statul să încurajeze, pe

orice cale, nașterea și creșterea a trei și mai mulți copii în rândul populației fertile.

Astfel, prin proiect se propune ca de la 1 iulie 2022, pentru femeile care au născut și educat până la vârsta de 8 ani trei sau patru copii - diminuarea cu trei ani a vârstei standard de pensionare, și diminuarea cu șase ani a vârstei standard de pensionare pentru femeile care au născut și educat până la vârsta de 8 ani cinci și mai mulți copii.

6. În acest context, reținem prevederile Programului național strategic în domeniul securității demografice a Republicii Moldova (2011-2025), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 768/2011, care constată că problemele referitoare la populație, trebuie să îmbine aspectele evoluției demografice cu creșterea capacităților capitalului uman, ele sânt multiple și vizează protecția socială, ocrotirea sănătății și educația, ocuparea și echilibrul forței de muncă etc., în condițiile de creștere rapidă a vârstei populației și de degradare accelerată a raportului de dependență economică. Iar fără promovarea unor politici demografice eficiente, specialiștii prognozează transformări considerabile în structura populației, fiind afectată dezvoltarea din perspectiva strategică și economică, ridicând noi cerințe și probleme ale solidarității între generații în scopul adaptării la o societate maturizată.

7. Pe cale de consecință, fără a diminua importanța proiectului de lege, dar și reieșind din faptul că acesta implică cheltuieli bugetare suplimentare pentru anul 2022, menționăm norma alin.(4) al art. 131 din Constituția Republicii Moldova, care expres stabilește că *"orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern."*

Pentru motivele expuse, menționăm prevederile din Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, art.58 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, precum și prevederile art. 17 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. În aceste condiții, este necesar ca proiectul de lege să fie avizat pozitiv de Guvern, înainte de a fi supus votului în plenul Parlamentului.

Consecvent, reținem că Curtea Constituțională în jurisprudența sa a stabilit că, necesitatea obținerii acceptului prealabil din partea Guvernului pentru adoptarea unei propuneri legislative sau a unui amendament care implică majorarea sau reducerea veniturilor/cheltuielilor bugetare este determinată de complexitatea procesului bugetar în ansamblul său și, respectiv, de responsabilitatea Guvernului pentru executarea bugetului de stat. (Hotărârile Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 11/2014; nr. 28/2020; nr. 8/2020).

De asemenea, invocăm și alin. (6) al art. 131 din Constituție, care stabilește că „nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”.

8. Cu privire la procedura de înaintare a proiectului de act normativ spre examinare în Parlament, menționăm că în conformitate cu prevederile art. 34 din Legea nr.100/2017, autorul proiectului asigură efectuarea expertizelor juridice, financiare, științifice, sau a altei expertize prevăzute de legislație, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ. Astfel de expertize nu au fost asigurate de autor.

II. Obiecții de tehnică legislativă

9. Proiectul de lege conține deficiențe de tehnică legislativă, din care motiv necesită a fi revizuit pentru ajustarea lui prevederilor Legii nr. 100/2017.

- În scopul respectării uzanțelor de tehnică legislativă, și reieșind din faptul că modificarea include în sine și completarea, denumirea proiectului de lege se va prezenta în următoarea formă:

**„LEGE
pentru modificarea articolului 41 din Legea nr. 156/1998
privind sistemul public de pensii”;**

- Potrivit prevederilor art. 54 alineatele (5) și (6) din Legea nr. 100/2017, articolul poate fi divizat în alineate, iar acestea sânt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde, astfel, atenționăm că, în textul proiectului de lege a fost identificată utilizarea cuvântului „punctul”, care nu corespunde celor menționate mai sus. În acest sens cuvântul „punctul” pe tot parcursul proiectului se va substitui cu cuvântul „alineatul”.

- De asemenea, în scopul respectării normelor de tehnică legislativă, partea introductivă și partea dispozitivă ale **Articolului unic** necesită a fi redactate și prezentate în următoarea redacție:

„Articol unic. – Articolul 41 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42-44, art. 247), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) De la 1 iulie 2022, pentru femeile care au născut și educat până la vârsta de 8 ani trei sau patru copii se aplică

vârstele standard de pensionare conform tabelului nr. 2, diminuate cu 3 ani”;

alineatul (2¹) devine alineatul (2²);

alineatul (2¹) va avea cu următorul cuprins:

„(2¹) De la 1 iulie 2022, pentru femeile care au născut și educat până la vârsta de 8 ani cinci și mai mulți copii se aplică vârstele standard de pensionare conform tabelului nr. 2, diminuate cu 6 ani.”.

În concluzie, relevăm că oportunitatea adoptării noilor prevederi ține de prerogativa Parlamentului, cu luarea în considerare a sugestiilor prezentului aviz.

ION CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex. E. Crețu
Tel. 820-588